

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2025-2026

ΘΕΩΚ 106 : Κοινωνική Θεωρία Ι

Διδάσκων: Βασίλης Ρωμανός (ώρες γραφείου: Τετάρτη 17:30-18:30 & Πέμπτη 11:30-12:30)

Κλειδί αυτοεγγραφής στο e-learn: [ΘΕΩΚ106/2025-2026](#)

Το μάθημα αποτελεί εισαγωγή σε θεμελιώδεις έννοιες και σε ρεύματα σκέψης που διαμόρφωσαν την ευρύτερη προβληματική της λεγόμενης κλασικής κοινωνικής θεωρίας. Εστιάζει δε ιδιαίτερα στις προσεγγίσεις των Marx, Durkheim και Weber καλύπτοντας ένα ευρύ φάσμα ζητημάτων που τους απασχόλησε, όπως ο χαρακτήρας και η δυναμική της Νεωτερικότητας και κυρίως της καπιταλιστικής οικονομίας κατά τη μετάβαση από τον 19^ο στον 20^ο αιώνα, οι κοινωνικές συγκρούσεις της προαναφερόμενης περιόδου, ο ρόλος της επιστήμης, της φιλοσοφίας, της τέχνης και της τεχνολογίας στην διαμόρφωση των νεωτερικών κοινωνιών, η ανάπτυξη του δυτικού υποκειμένου, ο εξορθολογισμός της κοινωνικής ζωής, κ.α. Παράλληλα εξετάζονται οι επιστημολογικές και μεθοδολογικές διαμάχες που διαμόρφωσαν τα θεωρητικά πλαίσια για την μελέτη της κοινωνίας και της ιστορίας κατά την προαναφερθείσα περίοδο.

I. Βασική βιβλιογραφία

K. Marx, *Πρόλογος στην Κριτική της Πολιτικής Οικονομίας και Η Γερμανική Ιδεολογία*.

E. Durkheim, *Οι Κανόνες της Κοινωνιολογικής Μεθόδου*.

M. Weber, *Βασικές Έννοιες της Κοινωνιολογίας*.

II. Δευτερεύουσα βιβλιογραφία

I. Craib, *Κλασική κοινωνική θεωρία. Μια εισαγωγή στη σκέψη των Μαρξ, Βέμπερ, Ντυρκέμ και Ζίμμελ*, μετ. Μ. Καρασαρίνη, Π. Λέκκας, Κατάρτι: Αθήνα 2009.

M. Αντωνοπούλου, *Θεωρία και Ιδεολογία στη σκέψη των κλασικών της κοινωνιολογίας*, 2η έκδ., Παπαζήσης: Αθήνα 1991.

R. Aron, *Η εξέλιξη της κοινωνιολογικής σκέψης*, μετ.: Μ. Λυκούδης, τομ. I-II, Γνώση: Αθήνα 1984.

N.S. Timasheff, G.A. Theodorson, *Ιστορία των Κοινωνιολογικών Θεωριών*, μετ. Δ.Γ. Τσαούσης, Gutenberg: Αθήνα 2001.

G. Ritzer & J. Stepnisky, *Κλασική Κοινωνιολογική Θεωρία*, επιμ. Β. Καντζάρα, Gutenberg: Αθήνα.

III. Πρόγραμμα Θεματικών Παραδόσεων

1. Εισαγωγή στη σκέψη των κλασικών.
2. Η προβληματική της κοινωνικής συγκρότησης: άτομο και κοινωνία, κοινωνική δομή και κοινωνική δράση.
3. Marx: Η υλιστική ανάγνωση της κοινωνίας και της ιστορίας.
4. Marx: Η κριτική της καπιταλιστικής οικονομίας: θεωρία της υπεραξίας και της αλλοτρίωσης.
5. Marx: Η κριτική της καπιταλιστικής οικονομίας: θεωρία του κράτους, της ιδεολογίας και του φετιχισμού.
6. Durkheim: Οι κανόνες της κοινωνιολογικής μεθόδου.
7. Durkheim: Η σχέση ατόμου και κοινωνίας και η έννοια του κοινωνικού δεσμού.
8. Durkheim: Η διάρθρωση του κοινωνικού ως συστήματος αλληλεγγύης. Συλλογικές σχέσεις, συλλογικές παραστάσεις και συλλογική συνείδηση.

9. Οι θέσεις του Durkheim περί Νεωτερικότητας. Μηχανική και οργανική αλληλεγγύη, ανομία και πολιτικές αποκατάστασής της.
10. Weber: οι έννοιες της 'κατανόησης', των 'ιδεότυπων' και της 'αιτιότητας'.
11. Weber: η τυπολογία της κοινωνικής δράσης και της κοινωνικής σχέσης.
12. Οι θέσεις του Weber περί Νεωτερικότητας: κοινωνικός και πολιτισμικός εξορθολογισμός, απομάγευση και εκκοσμίκευση.
13. Επισκόπηση και προετοιμασία για τις εξετάσεις.